HE laiksi päästökaupasta johtuvien epäsuorien kustannusten kompensoimisesta

Asiantuntijalausunto
Marita Laukkanen
Johtava ekonomisti, VATT
Ympäristövaliokunta 6.10.2016

VALTION TALOUDELLINEN TUTKIMUSKESKUS
STATENS EKONOMISKA FORSKNINGSCENTRAL
VATT INSTITUTE FOR ECONOMIC RESEARCH

Tuen piiriin kuuluvat toimialat saavat päästöoikeudet ilmaisjaossa

- Julkisessa keskustelussa tuesta on käytetty nimitystä päästökauppakompensaatio.
- Tuen on kuitenkin tarkoitus kompensoida päästöoikeudet ilmaisjaossa saavia toimialoja päästökaupan aiheuttamasta sähkön hinnan noususta.

Tuella ei ole yhteyttä tuotantoon, kilpailukykyyn eikä työpaikkoihin

- Tuen määrä perustuisi vuosien 2005-2011 tuotantoon tai sähkönkulutukseen sekä EU:n päästöoikeuden hintaan.
- Könttäsummatuki ei vaikuta mitenkään laitosten tuotannon optimointiin.

Kuvitteellinen esimerkkitehdas

- Oletetaan, että tuotantolaitos A kulutti vuosina 2005-2011 sähköä keskimäärin 4000 GWh/v.
- Tehtaan tuki vuonna 2017 olisi ~390 000 euroa.
  - Jos tehtaan tuotanto supistuisi 49% vuonna 2017, sen tuki olisi edelleen 390 000 euroa.
  - Jos tehdas irtisanoisi henkilöstöstään 49% vuonna 2017, sen tuki olisi edelleen 390 000 euroa - mikäli sähkönkulutus edelleen vähintään 50% 2005-2011 tasosta.

Tuella ja sähkölaskulla ei ole yhteyttä

Tukisumma:

Vakio * päästöoikeuden hinta* vuosien 2005-2011 tuotanto tai sähkönkulutus

Laitoksen sähkökustannukset:

Sähkön hinta * nykyinen sähkönkulutus

Empiirisissä tutkimuksissa ei ole löytynyt näyttöä hiilivuodosta

- Yritysten todellisiin tuotantopäätöksiin perustuvissa tutkimuksissa ei ole löytynyt tutkimusnäyttöä siitä, että EU:n päästökauppa olisi aiheuttanut hiilivuotoa.
- Tutkimusten perusteella yritysten kansainväliseen kilpailukykyyn ja tuotannon maantieteelliseen sijoittumiseen vaikuttavat muut tekijät, kuten
  - Raaka-aineiden ja kaikkien tuotannontekijöiden kustannustasot ja saatavuus
  - Yhteiskunnan vakaus
  - Kauppapolitiikka

Tuki ei edistä talouskasvua eikä työllisyyttä

Tuen ei voi odottaa edistävän työllisyyttä, sillä tuella ei ole kytköstä tehtaiden työvoimaan eikä työvoimakustannuksiin.

Tuella ei ole kannustinvaikutuksia.

Talouskasvua voidaan edistää panostamalla koulutukseen, tutkimukseen ja kehittämiseen sekä yritystuilla, joista leviää hyötyjä muille yrityksille ja muualle yhteiskuntaan.